

عنوان مقاله:

پژوهشی در ساختار معماری کاخ مسعود سوم در غزنه

محل انتشار:

فصلنامه مطالعات شبه قاره، دوره 11، شماره 37 (سال: 1398)

تعداد صفحات اصل مقاله: 22

نویسندگان:

سید رسول موسوی حاجی - استاد باستان شناسی دانشکده هنر و معماری دانشگاه مازندران

اسدالله جودکی عزیزی - دانش آموخته دکتری باستان شناسی دوران اسلامی

سحر عبدالمهی - دانش آموخته کارشناسی ارشد باستان شناسی دوران اسلامی

خلاصه مقاله:

دوره غزنوی یکی از دوران درخشان معماری تشریفاتی ایرانی است. یکی از آثار این دوره کاخ مسعود سوم است که در روض شهر غزنه قرار دارد. به رغم انجام پژوهش هایی در ارتباط با این بنا، از جزئیات معماری، عناصر فضایی و خاستگاه الگوی ساخت شان شناخت فراگیری وجود ندارد. پژوهش پیش رو با طرح این مساله می کوشد با مطالعات اسنادی که داده های آن با رهیافت تاریخی مورد تفسیر قرار گرفته اند، ساختار این کاخ را بررسی کند. برابند پژوهش نشان می دهد که این کاخ در نحوه ارتباط حجره ها از طریق یک پیش حجره با میانسرا در گونه معماری تشریفاتی، ساختاری نوآورانه عرضه کرده است. کالبد این کاخ به فرهنگ معماری ایرانی گرایشی بیش از دیگر کاخ های غزنوی داشته است. جز طرح قلعه مانند که آن را به نمونه های اموی و عباسی در شامات و میان رودان نزدیک می کند و طرح چهارصفه ای میانسرا و فرودسرا که به رغم کاربرد فراگیر در معماری ایرانی، پیشینه اش به معماری اواخر هزاره چهارم ق.م بین النهرین بازمی گردد، در اجرای دیگر عناصر فضایی، گرایش ایرانی گری را به روشنی می توان دید؛ هشتی های چندگانه ورودی، تالار نه گنبدی نگهبانان، ترکیب صفه بار و تالار تخت، ساختار فرهنگی-اجتماعی اندرونی و بیرونی کالبد و کتیبه ای با زبان فارسی دری و درون مایه حماسی ازاره مرمری میانسرا، این گرایش را اثبات می کنند.

کلمات کلیدی:

معماری ایرانی، گونه تشریفاتی، غزنه، کاخ مسعود سوم

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1047353>

